

MASARYKOVA UNIVERZITA

Veřejný majetek

Majetek státu II

Nabývání majetku státu

Nabývání majetku státem

☒ **potřeba státu nabývat majetek**

- ☒ k plnění úkolů a funkcí státu potřeba majetku
- ☒ nevystačí pouze s majetkem, který v daný okamžik má
 - ☒ změna úkolů
 - ☒ amortizace

☒ nabýváním ve vlastním smyslu však pouze nabývání od svébytného vlastnického subjektu

- ☒ nikoli mezi OS a SO, kdy pouze změna „příslušnosti“ hospodařit

☒ **způsoby nabývání**

- ☒ smluvní (§ 12 ZMS)
- ☒ jinými způsoby (§ 13 ZMS)

Nabývání majetku státem - smluvní

☒ smluvní nabývání

- ☒ typově nejčastější způsob
- ☒ zakládá závazkový právní vztah v režimu
 - ☒ občanského zákoníku
 - ☒ jiného právního předpis (zejména veřejné zakázky)
- ☒ bezúplatné a úplatné

☒ ZMS stanovena ucelená „veřejnoprávní“ **pravidla a omezení**

- ☒ obecně písemná smlouva s podpisy na jedné listině (pokud použití písemné formy nevyklučuje zákon anebo povaha právního úkonu či jeho okolnosti)

Nabývání majetku státem - smluvní

☒ smluvní nabývání bezúplatné

- ☒ schválení MF vyžaduje bezúplatné nabývání nemovitostí, které se evidují v katastru nemovitostí a některých dalších věcí
 - ☒ „danajské dary“
- ☒ ostatní případy bezúplatného nabývání se neomezuji

☒ smluvní nabývání úplatné

- ☒ pouze majetek, který splňuje předpoklady pro majetek státu, případně jde o nabytí ve veřejném zájmu
- ☒ cena pouze do výše rovnající se ocenění tohoto majetku podle zvláštního právního předpisu

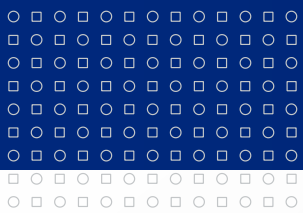
Nabývání majetku státem - smluvní

- ❑ cena pouze do výše rovnající se ocenění tohoto majetku podle zvláštního právního předpisu
 - ❑ zákon o oceňování majetku
 - ❑ ve veřejném zájmu může MF dát předchozí souhlas ke sjednání ceny vyšší
- ❑ zřizovatel si může zcela nebo zčásti vyhradit schvalování smluv o úplatném nabytí nemovitostí, uzavíraných jím zřízenými organizačními složkami
- ❑ zákaz uzavírat leasingové smlouvy

- ❑ režim **zadávání veřejných zakázek** (stát = veřejný zadavatel)
 - ❑ z podstaty chrání výdajovou stránku

Nabývání majetku státem – jinými způsoby

- ❏ **zákonem** (např. zákonem č. 541/1992 Sb., o dělení majetku České a Slovenské Federativní republiky mezi Českou republiku a Slovenskou republiku ..., nebo zákona č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky)
- ❏ **na základě zákona** [např. vydržením, zpracováním cizí (movité) věci na věc novou, tzv. přírůstky, odúmrtí, uložením trestu propadnutí majetku, propadnutím věci,...]
- ❏ **děděním** ze závěti či na základě dědické smlouvy
- ❏ **rozhodnutím příslušného orgánu** [např. rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu]
- ❏ **na základě mezinárodní smlouvy**, kterou je stát vázán
- ❏ **na základě jiných skutečností** stanovených zákonem

Hospodaření s majetkem státu

Hospodaření s majetkem státu

- ❏ hospodaření = držba, užívání a požívání majetku = **výkon vlastnického práva**
 - ❏ x nakládání = činění právních dispozic
- ❏ hospodaření s majetkem v širším smyslu = hospodaření v užším smyslu + nakládání)
- ❏ **zprostředkovaně**
 - ❏ „organizačně“
 - ❏ „právně“
- ❏ **základní povinnosti při hospodaření**
 - ❏ povinnosti vyplývající ze zvláštní právní úpravy pro všechny osoby (stavebněprávní předpisy, požární bezpečnost apod.)
 - ❏ úprava v ZMS (§ 14)

Hospodaření s majetkem státu

- ❏ **povinnost využívat majetek účelně a hospodárně k plnění funkcí státu a k výkonu stanovených činností státu**
 - ❏ = jakási obecná zásada hospodaření
 - ❏ dvojí hledisko
 - ❏ účelně a hospodárně
 - ❏ k plnění funkcí státu a výkonu činností
 - ❏ jiným způsobem jen v právem dovolených případech
 - ❏ z toho vyplývající negativní vymezení
 - ❏ nepoškozování majetku ÚSC
 - ❏ nesnižování jeho rozsahu a hodnoty (zachování „podstaty“ majetku) či výnosu z něj
 - ❏ obecná omezení užívání vyplývající z právních předpisů

Hospodaření s majetkem státu

❏ **povinnost vést majetek v evidenci**

- ❏ evidovat majetek = výslovně vést majetek v účetnictví (účetní evidence a inventarizace)
- ❏ ale také povinnost evidovat majetek v katastru nemovitostí

❏ **povinnost pečovat o zachování a rozvoj majetku**

- ❏ jednak zachování
- ❏ jednak „zkvalitnění“ či zvětšení
- ❏ aktivity tímto směrem
 - ❏ údržba, oprava, fyzická ochrana (faktické zabezpečení, ale také právní prostředky – např. odpovědnost za hodnoty svěřené k vyúčtování, pojištění apod.)

Hospodaření s majetkem státu

- ❏ **povinnost chránit majetek před neoprávněnými zásahy a včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení**
 - ❏ klasické právní prostředky = civilní žaloby
 - ❏ vlastnické, ochrana držby, určovací...
 - ❏ dříve ochrana pokojného stavu
 - ❏ povinnost využívat dostupné právní prostředky se týká také nehmotného majetku = především ochrana pohledávek
 - ❏ zajišťovací prostředky

Hospodaření s majetkem státu

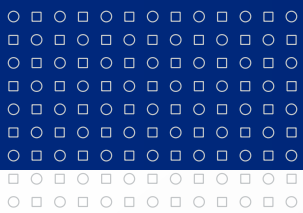
- ❏ **povinnost trvale sledovat, zda dlužníci platí včas a řádně plní své závazky + zabezpečit, aby nedošlo k promlčení/prekluzi**
 - ❏ včasné uplatňování pohledávek (od splatnosti do promlčení/prekluze)
 - ❏ následné vymáhání
 - ❏ také povinnost požadovat úroky z prodlení a sjednané sankce

- ❏ **povinnost rozhodnout o nepotřebnosti majetku a naložit s ním za podmínek a způsoby podle zvláštních předpisů**
 - ❏ majetek přebytečný
 - ❏ majetek neupotřebitelný (ztráta původních vlastností)

Hospodaření s majetkem státu

❏ finanční hospodaření

- ❏ upraveno především RP, který má k ZMS povahu speciálního předpisu
- ❏ řídí se zejména **státním rozpočtem**
- ❏ pokud není schválen do 1. 1., rozpočtové provizorium

Nakládání s majetkem státu

Nakládání s majetkem státu

- ❏ nakládání = **činění právních dispozic**
- ❏ současný model nakládání s majetkem státu v principu spočívá
 - ❏ ***soukromoprávních úkonech*** (typicky smlouvě)
 - ❏ ZMS předpokládá zásadně uplatnění obecných soukromoprávních způsobů nakládání
 - ❏ výjimka =
 - ❏ *zápis* (nakládání mezi organizačními složkami)
 - ❏ *opatření* (nakládání jednostranně zřizovatelem)
 - ❏ ***veřejnoprávním ovlivňování vůle nakládajícího***
 - ❏ veřejnoprávní mantinely v podobě veřejnoprávních podmínek uzavírání smluv (právního jednání)

Nakládání s majetkem ÚSC

☒ převody vlastnictví

☒ věci ve vlastnictví státu lze převádět

☒ za stanovených podmínek

☒ jen tehdy, je-li tato věc pro stát ***trvale nepotřebná***

☒ ze závažných důvodů může vláda povolit výjimku

☒ po předchozím vyjádření Ministerstva financí

☒ forma

☒ smlouva *písemně s podpisy na jedné listině*

☒ i v případě, že to právní předpisy nevyžadují, pokud použití písemné formy nevyklučuje

☒ zákon anebo

☒ povaha právního úkonu, popřípadě okolnosti, za kterých k němu dochází

Nakládání s majetkem ÚSC

☒ schválení

- ☒ MF převod nemovité věci, která se eviduje v katastru nemovitostí, jakož i smlouva o převodu bytu a nebytového prostoru (*výjimky*)
- ☒ MK převod věci prohlášené za kulturní památku a převod sbírky muzejní povahy
- ☒ MŽP převod pozemku ve zvláště chráněném území a jeho ochranném pásmu
- ☒ dále může vyhradit
 - ☒ zřizovatel OS nebo MF, pokud zřizovatel není
 - ☒ vláda (věci mající strategickou povahu nebo značnou peněžitou anebo jinou hodnotu)
- ☒ *nevyžadují smlouvy uzavírané ÚZSVM*

Nakládání s majetkem ÚSC

- ❏ převody vlastnictví
 - ❏ **úplatně** (koupě, směna)
 - ❏ cena nejméně ve výši, která je v daném místě a čase obvyklá, pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak
 - ❏ **bezúplatně** (darování)
 - ❏ pouze ve veřejném zájmu,
 - ❏ anebo je-li bezúplatný převod hospodárnější než jiný způsob naložení s věcí
 - ❏ nebo stanoví-li tak zvláštní právní předpis

Nakládání s majetkem ÚSC

- ❏ **přenechání majetku státu do užívání jiným osobám**
 - ❏ v tomto případě majetek neopouští vlastnickou sféru státu
 - ❏ zejména nájem (pacht) nebo výpůjčka (výprosa)
 - ❏ zejména *situace, kdy*
 - ❏ majetek k plnění svých úkolů dočasně nepotřebuje
 - ❏ dojde k účelnějšímu nebo hospodárnějšímu využití věci
 - ❏ pouze na dobu určitou nejdéle 8 let pro jednoho uživatele + prodloužení o tuto dobu
 - ❏ smlouva musí (nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak) obsahovat ujednání
 - ❏ o možnosti ukončit uživatelský vztah výpovědí
 - ❏ a rovněž odstoupením od smlouvy (neplnění uživatelem, obnovení potřeby)

Nakládání s majetkem ÚSC

❏ další formy nakládání

- ❏ nakládání s pohledávkami, jinými majetkovými právy a majetkovými hodnotami státu
- ❏ účast státu v právnických osobách a sdruženích od nich odlišných
 - ❏ (zapsaný) ústav, nadace, nadační fond
 - ❏ akciová společnost
 - ❏ zpravidla souhlas vlády